

La societat nascuda de les cendres que deixà l'efímera combustió del maig del 68 no s'assemblava gaire al somni de les dones que sota de les llambordes albiraven la platja. Tanmateix no es va estancar. Ara, les joves revolucionàries són dones postmodernes, que coven les seues idees de progrés com un tresor, quasi secretament, perquè també han abraçat la causa del sistema. I, a més, són mares d'unes filles molt diferents. O potser no tant.

Les dones de demà

La platja, lloc habitual de reunió de la gent jove a l'estiu.

Ladolescència és l'època en què la nena, que vivia feliç en la seua innocència, es veu sacsejada per tot un seguit de convulsions físiques i emocionals que l'alteraran durant els anys següents. Diu Woody Allen que es pot definir l'home modern com tot aquell nascut després de l'edicte de Nietzsche "Déu ha mort" i abans de l'è-

xit pop "I wanna hold your hand". La televisió, d'alguna manera, fa ús d'aquesta lògica esbojarrada, anestesiant primer la inflexió sarcàstica per no sortir-se'n del camí mediàticament correcte, i situa l'aparició de l'adolescent postmoderna el dia que les Tanga Girls van revolucionar la manera de publicitar tampions. I així, amb el tanga per bande-

ra i per himne el número 1 dels *40 Principales*, l'adolescent postmoderna es prepara per a menjar-se la vida –si vol anar còmoda dins d'una talla 36, poc més podrà empassar-se—. Arracades en parts inversemblants de l'anatomia, pentinats estranys, samarretes cenyides i pantalons de caixa baixa que deixen veure el fil del tanga. Esvertes i, si no

boniques, almenys atractives. Són les adolescents espectaculars que han captat l'atenció dels mitjans de comunicació. Uns mitjans que es complauen, alhora, a "espectacularitzar-les".

Mirant les representacions que els mitjans fan de l'adolescència, les dècades de lluita feminista semblen fracassades. Coentes, vanitoses, carcasses d'una buidor esfereïdora que viuen penjades d'un mòbil, atentes a l'aparició de la nova col·lecció de Bershka (o de Zara, o Pull & Bear o Mango), i amb una única aspiració: estar primes i resultar desitjables quan surten a la discoteca la nit de dissabte. Però és real aquest arquetip? Aquesta descripció, que sembla més de les nines Bratz que han substituït les Barbies en els seus jocs, encaixa amb totes les adolescents? E., de setze anys, estudiant de primer de batxillerat, no hi està gens d'acord: "Jo tinc mòbil i em compre la roba en Bershka perquè és més barata, però mire de combinar-la de manera que s'ajuste al meu estil. També me'n compre molta a les botigues hippies i no m'he privat mai de menjar per estar més prima. M'agraden les samarretes amples", assegura somrient. E. a penes fa 1,50 metres, té els pits petits i el seu cos recorda el de les nines Barriguas. Vesteix texans esgarrats, samarretes amb estampats militars o de ratlles i duu trenes de colors i picarols als cabells. "Clar que hi ha companyes de l'institut que són com les xiques de la tele, però jo no m'hi sent identificada. Tinc altres preocupacions que la moda i els xics, com la selectivitat, que faré l'any que ve." E. vol estudiar treball social.

Quan siga gran. No ho tenen previst, això de convertir-se en adultes. Almenys no en breu. El seu horitzó són els divuit anys, la majoria d'edat, que veuen com una xifra desitjable perquè així els pares els atorgaran encara més llibertat i no tindran cap problema per a entrar en les discoteques —encara que la seua habilitat magistral per maquillar-se i la roba els han solucionat més d'una vegada aquesta papereta. A. va complir fa poc els quinze i ja fa temps que s'avorreja molt a l'escola. "No m'agrada. Les meues germanes han continuat estudiant, però jo no vull fer-ho. Hi vaig perquè m'obliguen els meus pares", es queixa. I si no estudies, què faràs? "No

ho sé, no m'ho plantege. Encara tinc temps per a decidir-ho", respon. Però sí que sap el que farà dissabte. "Ens reunirem com sempre a casa d'alguna amiga per a decidir què ens posem. A més, si ho fem així ens podem intercanviar la roba. Després anem a sopar a alguna pizzeria i en acabar, anem als pubs." La seua hora de tornar a casa són les 2 de la matinada i, tot i així, de vegades fa esperar la mare, que va a buscar-la amb cotxe.

La mare d'A. confia bastant que aquest posat de la seua filla desapareixerà. "Amb onze anys ja es preocupava de no engreixar; si no li cabia la talla 34 que havia estat utilitzant, s'empenyava. Amb dotze anys ens demanà un mòbil per Nadal, era la seua màxima il·lusió. I amb tretze ja tenia un noviet. Les seues germanes no es van comportar així mai, però també és cert que els temps can-

"No m'agrada l'escola. Les meues germanes han continuat estudiant, però jo no vull fer-ho". I si no estudies, què faràs? "No ho sé. Encara tinc temps per decidir-ho", diu A., de quinze anys

vien. Suppose que quan tinga un parell d'anys més veurà la vida d'una altra manera", explica. Intueix que A. finalment descobrirà quins són els seus interessos i en traurà profit per construir-se un futur. Perquè, més o menys inconscientment, sap que els pares no satisfaran els seus capricis eternament. En una societat consumista en què l'adolescent és un dels principals objectius de la publicitat, en què el "tinc, llavors existesc" és la màxima que regeix les seues existències, cap d'ells ignora que els diners són necessaris i que tan sols el treball els genera.

N., que té 19 anys i es pot dir que està en l'última fase de l'adolescència, deixà l'institut en acabar quart d'ESO. Des de llavors, ha treballat en diverses faenes. A l'estiu, com a caixera de Mercadona; a l'hivern, al bar del seu oncle, fent cafès darrere el taulell amb mans expertes. Per descomptat que li preocupa la seua imatge, fins i tot amb l'uniforme de caixera mira d'estar bé. Fa temps que ix amb el mateix xic i sap que els diners no

cauen dels arbres. N. no té pare. Bé, en tenia, però abandonà la família quan era petita. La mare s'ha passat la vida treballant per traure-les avant, a ella i a la seua germana més gran, que ja s'ha casat. "Sé que només treballant podré ser independent de ma mare i volia començar prompte, perquè si he de comprar un pis i casar-me necessite estalviar molt", comenta N.

Sexualitat desfermada i disbauxa en les pistes. Som al ple de l'estiu. Si a l'hivern ja són capaces de mosstrar el melic i la bufanda és un element que no té espai en el seu fons d'armari, l'estiu és perfecte per exhibir un cos bronzejat a força d'hores tirades en les tovalloles a la vora de la mar o de la piscina. No cal repetir que el cos ha d'estar prim, com manen els cànons de bellesa anorèctica actuals que la televisió i el ci-

nema difonen massivament arreu del món occidental. S'acaba el curs escolar i comença l'esclavitud del biquini, que ha de ser diferent cada temporada, com apunten molt bé les revistes per a adolescents que retraten els hàbits de les seues estrelles favorites, entre elles tota la constel·lació de "triumfites", Britney Spears, Christina Aguilera o Jennifer López. De vesprada, en la ràdio CD portàtil que les acompanya a la mar, sonen La oreja de Van Gogh, El canto del loco i les cançons de l'estiu, però quan arriba la nit, el reis són el reggeaton i el techno.

Enlairades en talons vertiginosos, les noves deesses de la purpurina i el rímel, amb tops de llunes i faldilla d'un pam, beuen al mateix ritme que els xics i ballen davant dels seus ulls per si algú s'anima a entaular conversa. Si alguna del grup lliga, què passarà? Doncs, el més probable és que s'enrotlle amb el xic en qüestió, enmig de la pista o en un racó, i a l'hora de tornar a casa, intercanviaran el telèfon i quedaran per a la setma-

Liberals, conformistes i apolítics

Aquesta generació de joves són més liberals i segurament més apolítics que els seus pares o, fins i tot, que els seus germans menuts. Així, la majoria és partidària dels matrimonis entre persones homosexuals, però a pocs els interessa la política o encapçalar una revolució. La majoria, a més, estan satisfets amb la seua vida i són optimistes quan miren al futur. Són les dades que s'extrauen de l'informe "Percepció generacional. Valors i actituds. Qualitat de vida i felicitat", de l'Institut de la Juventut (Injuve), del Ministeri d'Afers Socials. L'enquesta, realitzada a prop de 1.500 persones amb edats compreses entre els 15 i els 29 anys i feta pública a principis d'aquest mes, pretén ser una radiografia de com són i a què donen importància els joves d'avui dia, les generacions que han de menar les regnes de la societat del segle XXI.

De l'informe es desprèn l'escàs interès que desperta la política entre els joves, i més concretament, entre els que tenen entre quinze i dinou anys. Així, el 41,7% de les persones en aquesta franja d'edat declaren que la política no és "gens important" per a ells, mentre que per a un 37% és "poc important". L'interès per la política, encara que d'una manera minsa, s'incrementa a mesura que augmenta l'edat. La inhibició en aquest camp també es reflecteix quan se'ls demana que se situen políticament. Un 39,3% de les persones d'entre 15 i 19 anys "no saben o no contesten" la pregunta. De la resta, un 26,1% es declara d'esquerra, un 25,3% de centre i un 9,4% de dreta.

I si la política desperta recels entre els joves, un sentiment semblant suscita la religió. Un 50% dels enquestats d'entre quinze i dinou anys es defineix com a catòlic no practicant i un 11,5% és no creient. Per a un 74,2% d'ells, els assumptes religiosos són entre "poc" i "gens importants".

Pel que fa als problemes socials, l'informe de l'Injuve, detecta "canvis rellevants" respecte a l'any passat. Així, els menors de trenta anys continuen tenint l'atur com a principal problema social, però la preocupació per aquest tema s'ha reduït en cinc punts en només un any. També entre els més joves d'entre els joves, els que tenen entre quinze i dinou anys, l'atur

és el problema més important de l'estat espanyol, però s'hi afegixen, per aquest ordre, les drogues (un 16,9% les considera com un dels dos principals problemes), el terrorisme (15,3%) i la immigració (14,4%). Segons les conclusions de l'informe, el nombre de joves que assenyalen la immigració com a problema social "s'ha duplicat en l'últim any, i ha passat del 8% al 15% (de mitjana entre tots els joves de quinze a vint-i-nou anys)". La preocupació pel terrorisme, per altra banda, és major entre els més joves que entre els que estan a punt d'entrar en la vida adulta.

De manera contrària, qüestions que a l'estat espanyol han generat de vegades acalorats debats no són percebudes com a tals entre els més joves. El 78% declara estar a favor del matrimoni entre homosexuals; el 68% pensa que és la dona qui ha de decidir únicament si avortar o no; i el 76% és partidari de l'eutanàsia o, com diu l'enquesta, d'"ajudar a morir a un malalt incurable que així ho sol·licita".

Pel que fa a l'ús del seu temps lliure, de l'enquesta es pot concloure que les persones d'entre quinze i dinou anys gaudeixen fent esport, jugant amb l'ordinador, veient la tele i, sobretot, escoltant música, l'activitat preferida entre els joves. Lluny del tòpic, als més joves també els agrada llegir llibres, periòdics o revistes. Un 52,6% ho fa habitualment.

De la investigació de l'Institut de la Joventut es desprèn que els joves mantenen un nivell alt de satisfacció per les seues vides; un 88,3% està prou o molt satisfet. Quan se'ls pregunta què els fa feliços, la resposta s'allunya del tòpic que diu que els joves no congenien amb els seus progenitors. Segons l'enquesta, el 41,9% de les persones d'entre quinze i vint-i-nou anys esmenten les "relacions amb la família" com allò que els fa feliços. Per darrere queden les relacions amb els amics (26,8%), les relacions afectives o de parella (16,6%), els viatges i la diversió (5,7%) i els béns materials (5,7%).

A més d'estar satisfets, els joves són optimistes pel que fa al seu futur. Més de la meitat pensen que la seua vida millorarà en els pròxims anys.

L'OPINIÓ DELS JOVES

Quins són, al seu parer, els dos principals problemes de la societat?

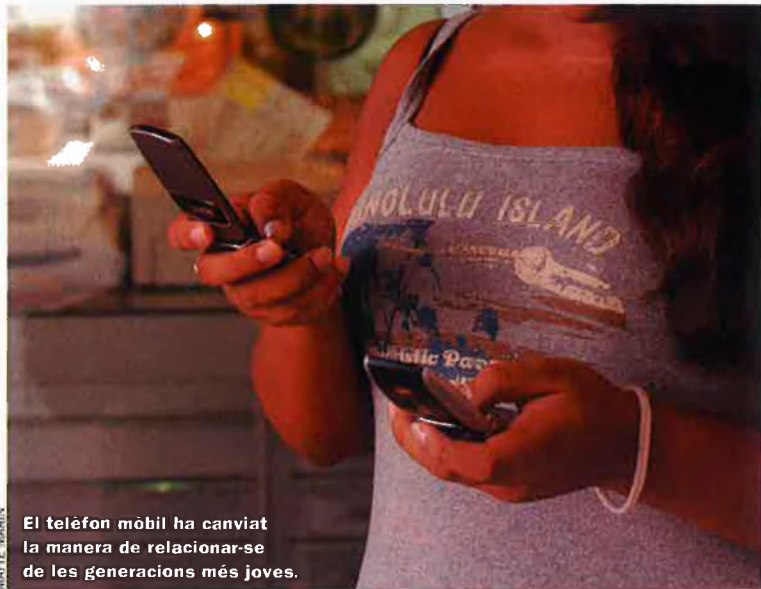
	15 a 19 anys	15 a 29 anys
Atur	27%	35,1%
Drogues	16,9%	12,2%
Terrorisme	15,3%	14,1%
Immigració	14,4%	14,4%
Habitatge	10%	22,7%
Inseguretat i delinqüència	9,7%	10,4%
Problemes socials	8,8%	7,9%
Crisi de valors	7,5%	7,1%
Altres problemes	7,2%	6,5%

En política s'utilitzen les expressions esquerra i dreta. En quina posició se situaria? (1 és esquerra i 10 és dreta)

	15 a 19 anys	15 a 29 anys
(1+2) Esquerra	6,8%	8,1%
(3+4)	19,3%	25,8%
(5+6)	25,3%	29,1%
(7+8)	7,6%	8,8%
(9+10) Dreta	1,8%	1,8%
Ns	27,6%	16,3%
Nc	11,7%	10,2%

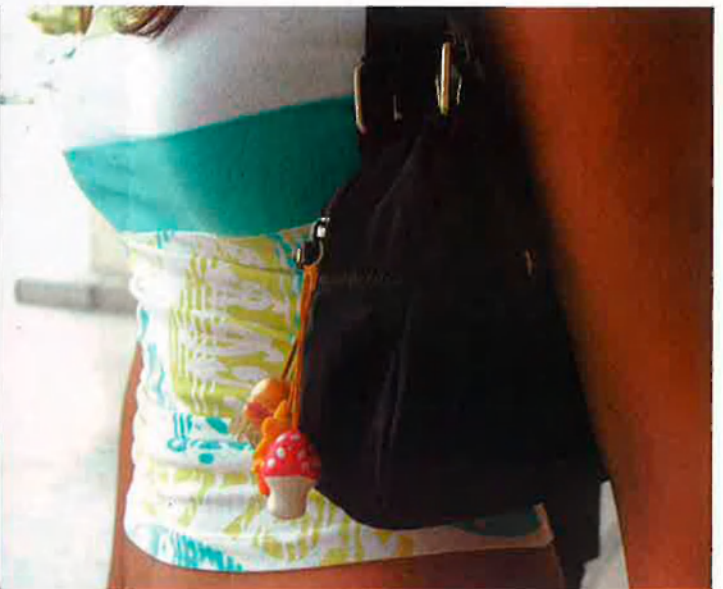
FONT: Percepció generacional. Valors i actituds. Qualitat de vida i felicitat, Institut de la Juventut (INJUVE)

V. Tena

MAYTE MARIN

El telèfon mòbil ha canviat la manera de relacionar-se de les generacions més joves.

na vivent en la mateixa discoteca. Perquè, tot i que els adolescents efectivament tenen una sexualitat tan activa com la dels adults, no vol dir que la practiquen incontroladament. Les xiquetes avui s'expressen amb més llibertat, vesteixen més provocativament, però totes, gairebé sense excepció, aparenten més del que fan en realitat. De fet, tot i que la mitjana d'edat en què ara es tenen relacions sexuals s'ha avançat fins als quinze anys, com apunten els professors Rosa Sanchis i Enric Senabre, experts en educació sexual i autors de l'estudi *Sexualitat i adolescència*, les adolescents esperen a tenir una parella més o menys estable i, al principi, no solen anar més enllà del *petting* (besos i carícies).

Les adolescents viuen la seua sexualitat més desinhibidament, però, en la pràctica, se solen situar dins dels hàbits socialment acceptats i el seu comportament no es pot qualificar de transgressor. Perquè l'educació sexual continua sent insuficient. Com apunta la sexòloga americana Shere Hite, "la majoria de les mares amaga les seues vides, cosa que crea un clima que fa molt difícil que les seues filles els puguin fer preguntes com ara si es masturben, amb quina periodicitat fan l'amor, com arriben a l'orgasme, etc. A la majoria de les filles se'ls dona un llibre i se'ls diu: 'Fes-me les preguntes que vulgues si hi ha cap cosa que no entens'." Així, les xiquetes es mouen amb cautela en aquest terreny i ni pregunten ni contenen les seues pròpies experiències, especialment les que ocor-

ren fora d'una parella perquè senten que això no és correcte.

Trencament generacional. "Com t'ho fas per a llegir tants llibres?", demana S. a la jove que li fa classes de repàs i que sempre duu alguna lectura a la motxilla. S. té divuit anys, ha fet selectivitat, però ha suspès (una de les que entra en aquell escàs 10% dels qui es queden a les portes). Ara es prepara per afrontar-la novament al setembre. Si ja

Les xiquetes es mouen amb cautela en el terreny del sexe i ni pregunten ni contenen

MAYTE MARIN

El tanga sobreelxint per dalt del pantaló, una moda que triomfa entre certes joves.

li costa obrir un llibre de text, obrir-ne un de lectura i per gust és impensable des de la seua perspectiva. "M'estime més escoltar música o mirar la tele o xarrar pel Messenger amb les amigues", afirma S. El desinterès per la lectura, la política ("Què vols dir exactament amb esquerra i dreta?", demana S.) i la religió ("Vaig acabar molt farta de les monges del col·legi; a mi, que em deixen estar de religió", diu amb cert menyspreu) és ben patent, però no només en ella. En molts dels seus companys aquest desinterès és un element comú. Sembla que elles no podrien encapçalar mai una revolució estudiantil.

Tanmateix, hem vist adolescents que es manifesten contra reformes educatives que consideren perjudicials per als seus interessos; adolescents que acudeixen als aplecs per la llengua i als concerts d'Obrint Pas i es rebel·len quan no els deixen entrar-hi perquè no han fet els divuit anys; adolescents que van a les manifestacions del dia de la Dona; i adolescents que llegeixen al metro, que es declaren d'esquerra i que compraven pancartes amb el lema "Jo no t'espere". Són el futur? Ho són tant elles com les altres, les que semblen tan superficials, perquè, al capdavall, l'adolescència, malgrat que assistim a un procés d'*adolescencialització* de la societat en què tothom vol conservar la joventut a tota costa, no és més que una etapa de trànsit. I les adolescents d'avui seran, sense cap mena de dubte, les dones de demà.

Cristina Simon